

Ігор КОСТЕНКО,*orcid.org/0009-0006-3846-462X*

кандидат технічних наук,

доцент кафедри графічного дизайну

Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва

та дизайну імені Михайла Бойчука

(Київ, Україна) *iokostenko3@gmail.com***ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ТИПОГРАФІКА В ДИЗАЙНІ ТА АРТ КОМУНІКАЦІЯХ**

У статті здійснено комплексне дослідження експериментальної типографіки як особливої форми візуальної комунікації, що формується на перетині дизайну, сучасного мистецтва та гуманітарного дискурсу. Актуальність теми зумовлена зростанням ролі візуального тексту у сучасній культурі, де шрифт і типографічна композиція перестають виконувати суто інформаційну функцію, трансформуючись у засіб художнього висловлення, концептуального мислення й інтердисциплінарної взаємодії. Проблематика дослідження полягає у відсутності систематизованого підходу до вивчення експериментальної типографіки, а також у потребі глибшого осмислення її впливу на візуальне сприйняття, культурну спадщину та міждисциплінарні практики.

Метою дослідження є аналіз експериментальної типографіки як інструмента актуального візуального висловлення в контексті арт-комунікацій та дизайну, виявлення її семіотичних, культурних і естетичних функцій. Методологічну основу становлять міждисциплінарні підходи, що поєднують методи візуального аналізу, культурологічної інтерпретації, порівняльного аналізу, також розглядаються конкретні приклади типографічного експерименту в проектах сучасних митців і дизайнерів.

У результаті дослідження систематизовано основні форми та прийоми експериментальної типографіки, зокрема: деконструкцію шрифтових форм, поєднання тексту з візуальними метафорами, використання інтерактивних і медіаформатів (анімація, AR/VR, відеоарт), а також типографічні інсталяції у публічному просторі. Проаналізовано приклади синтезу типографіки з іншими видами мистецтва, що демонструє її гнучкість і здатність адаптуватися до нових культурних викликів. Показано, що експериментальна типографіка може виступати не лише носієм змісту, а й самостійним концептуальним елементом у гуманітарному дискурсі. Зазначено, що експериментальна типографіка виходить за межі традиційної графічної комунікації, стаючи автономною формою візуального мистецтва, здатною не лише передавати зміст, але й формувати його. Вона актуалізує питання взаємодії тексту та зображення, інтерпретації та прочитання, дизайну та мистецтва. Такий підхід відкриває нові горизонти для дизайнерів, художників та дослідників візуальної культури, пропонуючи нетривіальні рішення у створенні арт-комунікацій у постцифрову епоху.

Ключові слова: експериментальна типографіка, дизайн, арт-комунікація, візуальна культура, шрифт, інтердисциплінарність.

Ihor KOSTENKO,*orcid.org/0009-0006-3846-462X*

Candidate of Technical Sciences,

Associate Professor at the Department of Graphic Design

Mykhailo Boichuk Kyiv State Academy of Decorative Applied Arts and Design

(Kyiv, Ukraine) *iokostenko3@gmail.com***EXPERIMENTAL TYPOGRAPHY IN DESIGN AND ART COMMUNICATIONS**

This article presents a comprehensive study of experimental typography as a distinct form of visual communication that emerges at the intersection of design, contemporary art, and the humanities. The relevance of the topic is driven by the growing importance of visual text in contemporary culture, where font and typographic composition cease to serve solely an informational function and instead become a means of artistic expression, conceptual thinking, and interdisciplinary interaction. The research problem lies in the absence of a systematic approach to the study of experimental typography, as well as the need for deeper understanding of its impact on visual perception, cultural codes, and interdisciplinary practices.

The aim of the research is to analyze experimental typography as a tool for contemporary visual expression in the context of art communications and design, and to identify its semiotic, cultural, and aesthetic functions. The methodological framework is based on interdisciplinary approaches, combining methods of visual analysis, cultural interpretation, and comparative analysis. The study also examines specific cases of typographic experimentation in the works of contemporary artists and designers.

As a result of the research, the main forms and techniques of experimental typography are systematized, including: deconstruction of typographic forms, the integration of text with visual metaphors, the use of interactive and media formats (animation, AR/VR, video art), as well as typographic installations in public space. Examples of the synthesis of typography with other art forms are analyzed, demonstrating its flexibility and capacity to adapt to new cultural challenges. The study shows that experimental typography can serve not only as a vehicle of meaning, but also as an autonomous conceptual element within the framework of the humanities discourse. It is noted that experimental typography transcends the boundaries of traditional graphic communication, becoming an independent form of visual art capable of both conveying and generating meaning. It raises important questions about the interaction between text and image, interpretation and reading, design and art. This approach opens up new horizons for designers, artists, and visual culture researchers, offering non-trivial solutions in the creation of art communications in the post-digital era.

Key words: experimental typography, design, art communication, visual culture, typeface, interdisciplinarity.

Постановка проблеми. Експериментальна типографіка – це напрям у графічному дизайні, який досліджує шрифт як самостійний елемент візуальної комунікації, що виходить за межі традиційної функціональності. Вона акцентує увагу на естетичних, концептуальних та емоційних аспектах шрифтів, перетворюючи їх на об'єкти мистецтва (Дудник, 2019). На відміну від традиційної типографіки, яка орієнтується на забезпечення читабельності та зручності сприйняття тексту, експериментальна типографіка активно порушує ці правила, використовуючи шрифт як інструмент художнього вираження. Це дозволяє створювати нові візуальні мови, які можуть передавати складні концепти та емоції (Куленко, 2015). Шрифт стає мистецтвом тоді, коли він не лише виконує функцію передачі інформації, а й стає носієм художнього змісту. Це може проявлятися у створенні унікальних шрифтів, які відображають культурні та національні особливості, або в інтеграції шрифтів у різноманітні форми мистецтва, такі як інсталяції, перформанси чи мультимедійні проекти (Куленко, 2015; Дудник, 2019). Тобто тоді, коли він виходить за межі утилітарного призначення і функціонує як носій емоцій, наративу, протесту, ідентичності. Це породжує низку теоретичних і практичних питань щодо статусу шрифту у мистецтві, його ролі в сучасній арт-комунікації, впливу на глядача. Попри активне використання експериментальних шрифтів у плакатному дизайні, цифрових медіа, перформансах та інсталяціях, бракує ґрунтовних досліджень, які б пояснювали механізми їхнього впливу на сприйняття глядачем, здатність трансформувати візуальне повідомлення та взаємодіяти з культурною спадщиною. Наразі у фаховому середовищі триває дискусія: чи є шрифт лише графічним інструментом, чи він може бути автономним художнім висловом. Експериментальні шрифтові композиції часто свідомо порушують правила читабельності та стандартної типографічної структури. Це ставить під питання їхню ефективність як комунікативного засобу, але водночас відкриває нові

горизонти візуального впливу. В умовах війни, соціального спротиву та культурної самоідентифікації експериментальна типографіка набуває додаткового значення як інструмент візуального активізму, що вимагає нового осмислення її функцій і естетики. Попри наявність яскравих прикладів сучасної української типографіки у плакатах, соціальних маніфестах, медіа-арту, питання експериментального використання шрифту як мистецької форми залишається малодослідженим. Нові технології (motion design, генеративна графіка, AR/VR) змінюють підходи до створення і сприйняття шрифту. Виникає потреба у переосмисленні класичних типографічних категорій у контексті інтерактивного та динамічного мистецтва. Серед ключових проблем, що постають у цьому контексті, можна виділити недостатню типологізацію експериментальних шрифтів як окремого явища в типографічному дизайні та відсутність методологічних підходів до аналізу експериментальної типографіки з точки зору арт-комунікації. Таким чином, актуальність дослідження полягає в потребі визначити, яким чином експериментальна типографіка перетворює текст на арт-об'єкт, які візуальні, смислові та емоційні шари вона додає до комунікації та як це впливає на сучасну культуру візуальної репрезентації.

Аналіз попередніх досліджень. Експериментальна типографіка використовувалася в такому стилі як Дадаїзм (1916–1922), що відкидав традиційні естетичні норми. Митці, зокрема Курт Швіттерс, використовували шрифт як елемент абстракції та гри, що дозволяло тексту виходити за межі суто комунікативної функції та ставати частиною художнього висловлювання. Курт Швіттерс створював колажі та поезію, де шрифт використовувався як візуальний елемент. Його роботи, зокрема плакат "Opeltag" демонструють експериментальний підхід до типографіки, де форма літер взаємодіє зі змістом. Футуризм, започаткований італійським поетом Філіппо Томмазо Марінетті у 1909 році, проголосив відмову від минулого та прославляв швидкість, техніку та індустріаліза-

цію. У своїх маніфестах футуристи активно експериментували з типографікою, використовуючи шрифт як засіб вираження динаміки та енергії сучасного світу. Великий вклад у розвиток експериментальної типографіки вніс Девід Карсон американський графічний дизайнер, відомий своїм нетрадиційним підходом до типографіки. У своїх роботах для журналів "Ray Gun" та "Beach Culture" він використовував хаотичні композиції та експериментальні шрифти, що відображали дух постмодернізму та субкультур 1990-х років. Експериментальна типографіка стала важливим засобом вираження індивідуальності та творчого підходу в роботах таких митців, як Уедард, Рей Джонсон та Кюха Шим. Уедард створював абстрактні зображення за допомогою друкарської машинки, акцентуючи увагу на візуальних аспектах тексту. Рей Джонсон використовував типографіку у своїх флаєрах та колажах, поєднуючи текст і зображення для створення унікальних візуальних повідомлень. Кюха Шим застосовував алгоритми для створення динамічної типографіки, що реагує на зовнішні стимули, такі як звук та рух, розширюючи межі традиційного дизайну.

Одним із перших ґрунтовних досліджень експериментальної типографіки можна вважати роботи (Lauri, 2015) який розглядав експериментальне письмо як форму арт-досвіду, що існує на межі між дизайном і мистецтвом. У статті Лаурі стверджує, що експериментальна типографіка не просто модифікує форму літери, а створює візуальний наратив, який залучає глядача до активного сприйняття. Автор аналізує приклади робіт Девіда Карсона, де буква стає частиною естетичного хаосу, що водночас передає емоційний зміст. В дослідженні (Grootens, 2016) розглядається експериментальна типографіка як форму взаємодії між користувачем і дизайнером, аналізуються шрифт як інструмент візуального дослідження, що розмиває межу між функціональністю та мистецтвом, особливо в інформаційному дизайні. В роботі (Lupton, 2010) досліджується, як типографіка може бути використана для провокування, гри зі сприйняттям та зламвання традиційних правил, наводяться приклади робіт Стефана Загмайстера, де шрифт стає частиною перформансу чи інтерактивного досвіду. Постери з експериментальною типографікою як особливий жанр, де шрифт слугує не лише для передавання повідомлення, а й для візуального шоку чи естетичного впливу наведені у роботі (Jenkins, 2015), в котрій аналізується, як використання спотворень, деформацій, накладань та динамічних композицій дозволяє залучати глядача на рівні підсвідомості.

Окремий напрям досліджень стосується взаємодії експериментальної типографіки з цифровими технологіями. В роботі (Bil'du, 2019) розглядається кінетична типографіка та змінні шрифти як інструменти побудови нових типів арт-комунікації в цифрових середовищах.

У вітчизняному науковому просторі питання експериментальної типографіки розглядаються переважно в межах графічного дизайну, шрифтової культури та візуальної комунікації. В роботі (Сагайдак, 2020) досліджується історична еволюція експериментальної типографіки в Україні – від авангардних пошуків початку ХХ століття спадщини Георгія Нарбута, Василя Кричевського, художників «бойчукізму» до сучасних практик цифрового дизайну. Підкреслюється, що експериментальна типографіка не лише запозичує світові тренди, а й переосмислює національні стилі. Сучасні дизайнери все частіше використовують змінні шрифти, нелінійні композиції, ручну каліграфію й типографічні колажі як способи посилення емоційного та смислового впливу. Це позитивно впливає на залучення уваги аудиторії, особливо в умовах цифрових медіа (Лисенко, 2019). В роботі (Кравченко, 2018) досліджується роль експериментальних шрифтів у книжковій продукції, плакатах та періодичних виданнях. Наводяться приклади застосування деформованих, варіативних та авторських шрифтів, які не тільки підсилюють візуальний ефект, а й стають частиною концепції видання. Взаємодія між традиційними шрифтовими формами й експериментальними техніками, особливо у сфері сучасних артпроектів та перформансів розглянута в роботі (Олійник, 2022), де визначається, що шрифт стає частиною міждисциплінарного мистецького висловлювання. Загалом попередні роботи визначають, що експериментальна типографіка розглядається як мистецький твір, а не лише дизайнерський інструмент, автори акцентують увагу на емоційному впливі експериментального шрифту. Багато робіт аналізують не лише друковані носії, а й цифрове середовище (анімація, змінні шрифти). Таким чином, дослідження експериментальної типографіки потребує подальшого розширення як у площині теорії, так і практики, з особливим акцентом на культурно-історичний контекст, емоційні стратегії та цифрові інновації.

Метою даної роботи є дослідження експериментальної типографіки як засобу художньої комунікації, виявлення особливостей трансформації шрифту з інструменту передачі інформації у повноцінний елемент візуального мистецтва, а також аналіз вітчизняного та світового досвіду

використання типографіки у контексті арт-практик.

Методологія дослідження. Дослідження базується на міждисциплінарному підході. Для вивчення формальних і змістових аспектів шрифтових арт-об'єктів використовується метод візуального аналізу; для інтерпретації шрифту як знакової системи, що передає не лише текстовий, а й емоційний, чи естетичний зміст – семіотичний метод. Порівняльний аналіз базується на зіставленні українського та міжнародного досвіду в сфері шрифтових арт-практик. Також використовується етнографічний підхід, в якому шрифт аналізується в контексті національної ідентичності.

Виклад основного матеріалу. В дослідженні розглянуто експериментальну типографіку як нову візуально-комунікативну практику, що поєднує функціональність шрифту з естетичними та художніми компонентами арт-дискурсу. Основну увагу приділено шрифту як самостійному засобу арт-комунікації, здатного транслювати не лише інформацію, а й емоційні, концептуальні та культурні сенси. Проаналізовано практики використання експериментального шрифту у сучасному мистецтві, графічному дизайні, цифрових медіа та артбуках. Значну увагу приділено прикладам з практики шрифтового дизайну, що мають характер провокаційних або концептуальних інтервенцій, зокрема в роботах таких дизайнерів, як Д. Карсон, Н. Гіллс, а також у проектах студії Experimental Jetset. Емоційність шрифтів залежить від їхньої форми, ритму, динаміки, контрасту, текстурності. Нейтральні гротески (Helvetica) часто асоціюються зі спокоєм, раціональністю, технічністю, тоді як шрифти з різким контрастом штрихів, незвичним ритмом або спотворенням, що характерні для експериментальної типографіки викликають враження нестабільності, протесту або художнього експерименту.

Деструкція структури тексту – одна з ключових рис експериментальної типографіки. Це процес, у якому традиційні принципи побудови шрифтової композиції піддаються розщепленню, зсуву, зміщенню фокусу. При цьому використовується зумисне спотворення читабельності: шрифт стає не засобом передачі інформації, а візуальним шумом, що передає емоцію, настрій, конфлікт. У сучасному арт-контексті це може проявлятися у форматах, де текст накладається шарами, перебиває себе, змінює напрям руху стає протестом. У графічному дизайні XX–XXI століть спостерігається свідомо деформація шрифтів задля передачі емоційного напруження, бунту або опору. Прикладами є типографічні плакати періоду контркуль-

тур 1960–70-х років, а також сучасна візуальна комунікація соціальних рухів, таких як «Black Lives Matter», де шрифтові рішення навмисно недосконалі, агресивні, рукописні або колажовані (Frascara, 2004). Це особливо виражено у стилі постмодернізм, який, як культурна парадигма другої половини XX ст., актуалізував ідеї множинності смислів, іронії, цитатності та гри з формою. Типографіка в цьому контексті стала не просто носієм інформації, а способом художньої дії. Шрифт перестав бути нейтральним провідником змісту – він сам став значущим знаком, який репрезентує ідеологію, емоцію, культурний код. (Роупор, 2003: 43). У практиці таких дизайнерів, як Девід Карсон, Невілл Броуді чи Стефан Загмайстер, текст втрачає лінійність, порушуються ієрархії, виникає фрагментарність – це постмодерна стратегія деконструкції (Lupton, 2010: 58). Експериментальна типографіка може викликати різні реакції у глядачів, від здивування до роздумів. Це особливо важливо в арт-практиках і дизайні постерів. В даному випадку постер та айдентика можна розглянути як простір для типографічного експерименту. У сучасному плакатному дизайні типографіка може бути використана для привернення уваги та стимулювання обговорення, навіть якщо вона порушує традиційні норми читабельності. Це підкреслює важливість візуальних елементів у комунікації та їх здатність впливати на сприйняття інформації. Протестний або емоційний ефект також може бути досягнутий за рахунок порушення канонів композиції: розрив рядків, накладення тексту на зображення, перевантаження шрифтового поля або навмисна деструкція читабельності. Ці прийоми створюють ефект тривожності, напруги або заклику до дії (Роупор, 2003). В таких випадках, шрифт функціонує як елемент візуального тексту, здатний одночасно виконувати інформативну, естетичну та емоційно-сміслову функцію. Його потенціал у передачі настрою чи протесту ґрунтується на візуальній експресії та культурному контексті сприйняття. Шрифт тут є вираженням тривоги й напруження. Нерівномірність, брак структури, інтенсивність контрасту руйнують стандартне відтворення та вносять дискомфорт та напругу. Такий підхід доволі важливий для втілення та підкреслення емоційної складової. Так, на виставці плакатів «Мистецтво під обстрілами», присвячених наслідкам знищення корпусу Академії Бойчука під час обстрілу 25 березня 2024 року для передачі емоцій та напруги використовувалась експериментальна типографія поряд з графічною частиною. Ці роботи поєднують художню виразність з експери-

ментальною типографікою відображаючи реалії війни, національної ідентичності та культурної спадщини.

Наразі не тільки в постерах активно використовується експериментальна типографіка. Це зумовлено впливом постмодерністських естетичних практик, розвитком інтермедіального мистецтва та радикальним переосмисленням тексту як структурної й смислової одиниці. Інтермедіальність як перетин медіа та форм є фундаментом сучасної типографіки. Слово взаємодіє з відео, звук з графікою, рух з текстом. Типографіка виходить у простір інсталяцій, перформансів, діджитал-арту. Вона перетворюється на візуально-звукову композицію, де літера – не літера, а подія (Кравченко, 2019: 67).

Типовий приклад – робота DIA Studio, де текст рухається під ритм музики та реагує на глядача в реальному часі, а також плакати Ентоні Берілла, які одночасно є слоганами й елементами вуличного мистецтва. Студія Pentagram в айдентиці для MIT Media Lab використовує генеративний підхід до логотипів, на основі сіток та варіативної типографіки. Студія демонструє переосмислення логотипу як живого, динамічного текстового модуля. Studio Dumbag спеціалізується на динамічній айдентиці в типографіці та поєднує типографіку із значенням музичного контексту. При цьому активно використовується кінетична типографіка залежно від музичного звучання.

Систематизація типів арт-комунікації через шрифт дозволяє виявити внутрішню логіку розвитку експериментальної типографіки: від декоративних інновацій до ідеологічних або концептуальних висловлювань. У проєктах, де шрифт є не лише засобом фіксації тексту, а й візуальним образом, відбувається розширення горизонту його сприйняття. Зокрема, шрифт у ролі «жесту» або «середовища» виходить за межі площинного носія, проникає в простір інсталяції доповненої звуком, рухом, реальністю.

Розвиток цифрових інструментів відкрив нові горизонти для експериментальної типографіки, надавши можливість гнучко модифікувати, деформувати та анімувати шрифт у реальному часі. Такі програми як Adobe Illustrator, After Effects, Figma, а також інструменти glitch-дизайну дають змогу створювати нестандартні типографічні рішення, які суттєво підвищують значимість експериментальної типографіки.

Зокрема в програмі Adobe Illustrator використання технік Warp tools для деформації контурів шрифту через криві Безьє, Envelope Distort для накладання шрифтів на довільні сітки або форми

дозволяють створювати візуальні образи, де літера може бути деформована згідно з емоційними почуттями та для їх підкреслення. У середовищі Adobe After Effects шрифт набуває часової динаміки, що є основою кінетичної типографії. Застосовується покадрове керування параметрами (позиція, масштаб, трекінг), деформація тексту в динаміці, розміщення літер у просторі, створення типографічних сцен. Ці можливості дозволяють зображати емоцію, настрій, напругу не лише через зміст, а й через рух. Figma позиціонується як інструмент UI/UX-дизайну та як платформа багаторівневого нашарування типографіки у веб-середовищах, що дозволяє використовувати динамічну типографіку в різноманітних дизайн проєктах.

Використання glitch-інструментів, наприклад, онлайн-генераторів типу Photomosh, або коду на WebGL/Three.js призводить до естетизації та виникненню так званої «графічної помилки». Текст розпадається на пікселі, букви фрагментуються, зникають або дублюються. Такі ефекти стали ознакою цифрового постмодернізму, де типографіка набуває екзотичної та емоційної функції.

Висновки. Дослідження демонструє зростаючу роль експериментальної типографіки у формуванні критичного візуального мислення й мистецької комунікації, де текст викликає реакцію, формує настрій, активізує уяву. Встановлено, що шрифт як інструмент арт-комунікації функціонує через такі підходи як метафора, жест, середовище. Така класифікація розширює поняття типографіки в сучасному дизайні. На цій основі створюється новий напрям, що синтезує шрифт, медіа, рух і концептуальну естетику. На основі аналізу прикладів застосування типографіки, як засобу арт-комунікації у сучасному графічному дизайні виявлено методи, що трансформують сприйняття тексту. Визначено шрифт як засіб соціального коментаря в контексті візуального активізму. Обґрунтовано взаємозв'язок експериментальної типографіки з естетикою постмодернізму, інтермедіальністю, що базується на деструкції гліфів. Результати мають прикладне значення для дизайнерської практики, оскільки сприяють розвитку критичного та концептуального дизайну, де шрифт виконує роль носія емоціонального змісту, а не лише графічного елемента. Описані інструменти й техніки для створення експериментальної типографіки в середовищах Adobe Illustrator, After Effects, Figma, а також через використання glitch-та motion-технологій можуть бути корисними для дизайнерів, освітян і студентів. Перспективами подальших досліджень є розгляд типографіки в

контексті віртуальної реальності, інтерактивних медіа та нових форматів арт-комунікації у цифровому середовищі, визначенні ролі літери у змішаній реальності як просторового й навігаційного елементу, дослідженні можливостей створення шрифтів за допомогою штучного інтелекту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дудник І. Шрифт як структурний елемент української рукописної та стародрукованої книги XVI–XVII ст. У Шості Платонівські читання: тези доповідей Міжнародної наукової конференції. Київ: НАОМА, 2019. С. 19–20.
2. Кравченко С. Експериментальні шрифти в дизайні друкованих видань Дизайн-освіта: вектори розвитку. Київ: КНУТД, 2018. С. 45–52.
3. Куленко М. Я. Графічний дизайн. Мистецтво шрифту: навчальний посібник для вищих навчальних закладів: Київ: Альтерпрес, 2015. 156 с.
4. Лисенко О. Типографіка як засіб візуальної комунікації у сучасному графічному дизайні. Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2019. № 4. С. 85–92.
5. Олійник Н. Типографіка в українському візуальному мистецтві: між традицією та експериментом. Art-Platforma. 2022. № 2. С. 64–73.
6. Сагайдак О. Українська експериментальна типографіка: від авангарду до сучасності. Мистецтвознавчі записки. 2020. № 38. С. 112–124.
7. Kinetic Typography and Variable Fonts in Digital Media. Digital Design Journal. 2019. Vol. 14, No. 2. P. 77–91.
8. Frascara J. Designing effective communications: creating contexts for clarity and meaning. New York: Allworth Press, 2004. 256 p.
9. Grootens J. Blind Maps and Blue Dots: The Blurring of the Producer-User Divide in the Production of Visual Information. Amsterdam: Valiz, 2016. 192 p.
10. Jenkins J. Typo/Graphic Posters: The Work of the International Typographic Poster Scene. Lausanne: Lars Müller Publishers, 2015. 240 p.
11. Lauri E. Experimental Typography: A Tool for Emotional Communication *International Journal of Design*. 2015. Vol. 9, No. 3. P. 35–48.
12. Lupton E. Thinking with type: a critical guide for designers, writers, editors, & students. New York: Princeton Architectural Press, 2010. 176 p.
13. Poyner R. No more rules: graphic design and postmodernism. New Haven: Yale University Press, 2003. 192 p.

REFERENCES

1. Dudnyk I. (2019). Shryft yak strukturnyi element ukrainskoi rukopysnoi ta starodrukovanoi knyhy XVI–XVII st. [Font as a structural element of Ukrainian manuscripts and old-printed books of the 16th–17th centuries] U Shosti Platonivski chytannia: tezy dopovidei Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii. 19–20. NAOMA. [in Ukrainian]
2. Kravchenko S. (2018). Ekspyrymentalni shryfty v dyzaini drukovanykh vydan [Experimental fonts in the design of printed publications] Dyzaïn-osvita: vektory rozvytku. 45–52. KNUTD. [in Ukrainian]
3. Kulenko M. Ya. (2015). Hrafichnyi dyzaïn. Mystetstvo shryftu: navchalnyi posibnyk dlia vyshchykh navchalnykh zakladiv. [Graphic design. The art of lettering: Textbook for higher education institutions] Alterpres. [in Ukrainian]
4. Lysenko O. (2019). Typohrafika yak zasib vizualnoi komunikatsii u suchasnomu hrafichnomu dyzaini. [Typography as a means of visual communication in modern graphic design] Visnyk Kharkivskoi derzhavnoi akademii dyzainu i mystetstv. 4, 85–92. [in Ukrainian]
5. Oliinyk N. (2022). Typohrafika v ukrainskomu vizualnomu mystetstvi: mizh tradytsieiu ta ekspyrymentom. [Typography in Ukrainian visual art: Between tradition and experiment] Art-Platforma, 2. 64–73. [in Ukrainian]
6. Sahaidak O. (2020). Ukrainska ekspyrymentalna typohrafika: vid avanhardu do suchasnosti. [Ukrainian experimental typography: From the avant-garde to the present] Mystetvoznachchi zapysk, 38. 112–124. [in Ukrainian]
7. Bil'du P. (2019). Kinetic typography and variable fonts in digital media. Digital Design Journal. 14. 77–91.
8. Frascara J. (2004). Designing effective communications: Creating contexts for clarity and meaning. New York: Allworth Press, 256
9. Grootens J. (2016). Blind maps and blue dots: The blurring of the producer-user divide in the production of visual information. Amsterdam: Valiz, 192
10. Jenkins J. (2015). Typo/graphic posters: The work of the international typographic poster scene. Lausanne: Lars Müller Publishers, 240
11. Lauri E. Experimental Typography: A Tool for Emotional Communication. *International Journal of Design*. 2015. Vol. 9, No. 3. P. 35–48.
12. Lupton E. (2010). Thinking with type: A critical guide for designers, writers, editors, & students (2nd ed.). New York: Princeton Architectural Press, 176
13. Poyner R. (2003). No more rules: Graphic design and postmodernism. New Haven: Yale University Press, 192